

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2019. április 15.
(OR. en, de)

Intézményközi referenciaszám:
2016/0280(COD)

7986/19
ADD 1 REV 2

CODEC 814
PI 61
RECH 196
EDUC 183
COMPET 290
AUDIO 54
CULT 59
DIGIT 66
TELECOM 152

FELJEGYZÉS AZ „I/A” NAPIRENDI PONTHOZ

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	Tervezet – Az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (első olvasat) – A jogalkotási aktus elfogadása – Nyilatkozatok

Hollandia, Luxemburg, Lengyelország, Olaszország és Finnország együttes nyilatkozata

Az irányelv célja az volt, hogy hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez és a digitális környezetben is élénkítse az innovációt, az alkotóképességet, a beruházásokat és az új tartalmak előállítását. E nyilatkozat aláírói támogatják ezeket a célokat. A digitális technológiák máris radikális változásokat idéztek elő a tartalmak előállításának, terjesztésének és elérésének mikéntjében. A jogalkotási keretnek tükröznie és egyúttal vezérelnie kell ezeket a változásokat.

Nézőpontunk szerint azonban végső szövegváltoztatásban az irányelv nem járul hozzá kellően a fent említett célok megvalósításához. Úgy látjuk, hogy az irányelv a jelenlegi formájában előrelépés helyett inkább visszalépést jelent a digitális egységes piac számára.

Sajnálattal látjuk különösen azt, hogy az irányelvben nem sikerült eltalálni a megfelelő egyensúlyt egyrészt a jogosultak védelme, másrészt pedig az uniós polgárok és vállalkozások érdekeinek a védelme között. Fennáll ezért annak a veszélye, hogy az eredmény inkább az innováció akadályozása lesz, mint annak előmozdítása, és az irányelv negatív hatással lesz az európai digitális egységes piac versenyképességére.

Úgy érezzük továbbá, hogy az irányelv híján van a jogi egyértelműségnek, számos érintett fél számára jogbizonytalansághoz fog vezetni, és hátrányosan érintheti az EU polgárainak jogait is.

Ezért nem tudjuk beleegyezésünket adni az irányelv javasolt szövegéhez.

Észtország nyilatkozata

Észtország mindig is támogatta az irányelv célkitűzését; konkrétan, az online tartalmakhoz való jobb hozzáférést, a kulcsfontosságú kivételek digitális és határokon átnyúló környezetben való működését, valamint a szerzői jogok piacának jobb és kiegyensúlyozottabb működését.

Észtország úgy véli azonban, hogy az irányelv végleges szövege nem minden szempontból teremti meg a kellő egyensúlyt a különböző érdekek között.

Észtországban továbbá a közelmúltban parlamenti választásokra került sor, és az új kormánynak és parlamentnek nem volt módja állást foglalni a végső kompromisszumos szövegre vonatkozóan.

Németország nyilatkozata

1. A német szövetségi kormány egyetért a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról szóló irányelvjavaslatnak (a továbbiakban: az irányelv) a 2019. február 13-i háromoldalú egyeztetésen elért kompromisszumos szövegével, mivel a reformnak köszönhetően összességében létrejönnek azok a – például a szöveg- és adatbányászatra, a kereskedelmi forgalomban nem kapható művekre, valamint a művészek szerződéseire vonatkozó szabályozásokat érintő – égetően szükséges kiigazítások, amelyek a korszerűtlen európai jogi keretből fakadnak.

2. A szövetségi kormány azonban sajnálja, hogy nem sikerült megállapodni az online tartalmegosztó platformok szerzői jogi felelősségének azon koncepciójáról, amely általánosságban minden fél számára meggyőző, noha széles körben elfogadott, hogy az alkotóknak részesülniük kellene az általuk létrehozott tartalmaknak az ilyen platformok általi felhasználásából. A valószínűleg alkalmazandó algoritmus-alapú megoldásokra (feltöltési szűrőkre) tekintettel főként az irányelv 17. cikkében előírt kötelezettség vet fel komoly aggályokat, azaz hogy a védelem alatt álló, eltávolított tartalmak újrafeltöltése tartósan nem megengedett („stay-down”-elv), és ezt a német közvélemény is széles körű kritikával fogadta. Az Európai Parlamentben 2019. március 26-án tartott szavazás is megmutatta a javaslat támogatói és ellenzői közötti mély szakadékot.
3. Erőfeszítéseink középpontjában a művészek és a szerzők, így végeredményben az alkotók állnak, akik magától értetődően használják azokat az új eszközöket, amelyeket a digitalizáció és az összekapcsoltság hoz létre a kreatív alkotómunka számára. A szövetségi kormány természetesen nem kérdőjelezi meg, hogy szükség van a kreatív teljesítményeknek az interneten történő védelmére, és ezzel együtt az alkotóknak biztosított megfelelő ellentételezésre.
4. A 17. cikk (10) bekezdése értelmében az Európai Bizottság köteles minden érdekelt féllel párbeszédet folytatni annak érdekében, hogy iránymutatást dolgozhasson ki a 17. cikk alkalmazására vonatkozóan. Ez a rendelkezés kimondottan előírja, hogy biztosítani kell az egyensúlyt az alapvető jogok, valamint annak lehetősége között, hogy a védelem alatt álló tartalmak – a jog által biztosított feltételek mellett – elérhetőek legyenek az online tartalmegosztó platformokon. A szövetségi kormány ezért abból indul ki, hogy e párbeszédre az alkotók megfelelő díjazásának, a feltöltési szűrők lehetőség szerinti megakadályozásának, a véleménynyilvánítás szabadsága biztosításának és a felhasználói jogok garantálásának a szellemében kerül majd sor. A szövetségi kormány feltételezi, hogy e párbeszéd során megállapodás születik egy Unió-szerte egységes alkalmazásról, hiszen a töredékes végrehajtás, amely során a 27 tagállam saját nemzeti változatot alkalmaz, nem lenne összeegyeztethető az európai digitális egységes piac elveivel. A szövetségi kormány e nyilatkozat alapján fog részt venni e párbeszédekben.

5. Amennyiben ebben az összefüggésben egyáltalán sor kerül technikai megoldások alkalmazására, annak során tiszteletben kell tartani az általános adatvédelmi rendelet adatvédelmi előírásait, és az Európai Uniónak támogatnia kell a nyitott interfészekkel (API-k) működő nyílt forráskódú technológiák kifejlesztését. A nyitott forráskódú szoftverek garantálják az átláthatóságot, a nyitott interfészek pedig az interoperabilitást és a szabványosítást. Ezzel megakadályozható, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező platformok bevett szűrési technológiáikkal tovább erősítsék piaci helyzetüket. Az Európai Uniónak egyúttal olyan koncepciókat kell kidolgoznia, amelyek nyilvános, átlátható bejelentési eljárásokkal ellensúlyozzák a jelentős piaci erővel rendelkező platformok kezében lévő *de facto* szerzői jogi nyilvántartást.
6. Először is a 2. cikk (6) bekezdésének előírásaival kell foglalkozni, és azokat egyértelműsíteni kell. A szabályozások ugyanis főként a jelentős piaci erővel bíró platformokra irányulnak, amelyek a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak nagy mennyiségét teszik elérhetővé, és erre alapozzák üzleti modelljeiket (tehát például a YouTube vagy a Facebook szolgáltatásaira). Ugyanakkor egyértelművé fogjuk tenni, hogy az olyan szolgáltatások, mint a Wikipédia, az egyetemi adattárak, a blogok és a fórumok, az olyan szoftvertárházak, mint a Github, a kreatív ágazathoz nem kapcsolódó speciális ajánlatok, az olyan üzenetküldő szolgáltatások, mint a WhatsApp, az értékesítési portálok és a felhőalapú szolgáltatások nem tartoznak a 17. cikk értelmében vett platformok körébe. Emellett alkalmazni fogjuk a startupokra vonatkozó kivételt is.
7. Ezenkívül az is egyértelmű, hogy az online tartalommegosztó platformoknak szabad és cenzúrázatlan kommunikációs csatornaként a jövőben is elérhetőnek kell lenniük a társadalom számára. A 17. cikk (7) és (8) bekezdése ezzel összefüggésben kimondja, hogy az online tartalommegosztó platformokra vonatkozó védintézkedések nem akadályozhatják meg a védelem alatt álló tartalmak engedélyezett felhasználását. Emellett azért is vagyunk különösen elkötelezettek, mert az online tartalommegosztó platformok egyben ugródeszkát is jelentenek az alkotók számára, akiknek ily módon lehetőségük nyílik arra, hogy kiadó vagy lemezkiadó nélkül is elérjék a közönséget világszerte.

8. A célt annak kell jelentenie, hogy a feltöltési szűrők használata minél inkább szükségtelenné váljon. Minden tartós „stay down”-mechanizmusnak (feltöltési szűrők) tiszteletben kell tartania az arányosság elvét. Mindenekelőtt eljárásjogi biztosítékokat tartunk ezzel kapcsolatban elképzelhetőnek, például azt, hogy a felhasználók feltöltéskor közlik, hogy engedéllyel rendelkeznek az adott harmadik fél tartalmainak a feltöltésére. Ezekben az esetekben a törlésekre nem automatikusan, hanem csak emberi felülvizsgálat után kerülhetne sor. Ezzel egyidejűleg az eltávolítandó tartalmak feletti tulajdonjogot is megfelelően bizonyítani kell, kivéve, ha az információ „trusted flagger”-től származik. A platformoknak minden esetben biztosítaniuk kell azt, hogy az érintettek könnyen igénybe vehessenek egy olyan panasztételi mechanizmust, amely lehetővé teszi a vitás esetek hatékony és a lehető leggyorsabb tisztázását.
9. Díjazás nélkül engedélyezett továbbá a védelem alatt álló tartalmak online tartalommesztő platformokon történő felhasználása kritika és ismertetés, illetve karikatúra, paródia vagy utáncat készítésének céljára, de a védelem alatt álló tartalmak idézése is idetartozik: ezáltal ugyanis a jogok tulajdonosa nem szenved el számottevő gazdasági veszteséget. A felsoroltakon túli felhasználások esetében a platformoknak engedélyt kell szerezniük, amennyiben ez tisztességes díjazás fejében és észszerű erőfeszítések útján elérhető. Meg fogjuk vizsgálni, hogy miként lehetne közvetlen díjazási követelések útján biztosítani, hogy az alkotók méltányos módon részesedjenek ezekből a licenszbevételekből, még abban az esetben is, ha az internetes jogok csak és kizárólag a lemezkiadót, a kiadót vagy a producereket illetik meg. Emellett azt is biztosítani kell, hogy az olyan kreatív tartalmakért is megfelelő díjazást kelljen fizetni azok kereskedelmi értékesítése esetén, amelyeket a felhasználók újonnan hoznak létre online tartalommesztő platformokon. Ennek az az oka, hogy az online tartalommesztő platformokon történő felhasználásokból származó, politikailag előirányzott bevételekből mindenekelőtt maguknak az alkotóknak kell részesülniük.

10. A 17. cikk célja, hogy a védelem alatt álló tartalmak online tartalmegosztó platformokon történő felhasználásából bevételekre lehessen szert tenni, valamint az, hogy megfelelő és tisztességes díjazást biztosítson a művészek és a szerzők számára. A szövetségi kormány egyetért ezzel a céllal. Az európai kompromisszum alapját az engedélyezés (mint közösen megválasztott eszköz) képezi. A 17. cikk (4) bekezdése előírja, hogy felelőségüknek eleget téve az online tartalmegosztó platformoknak „minden tőlük telhetőt” meg kell tenniük az engedély megszerzése érdekében. Ez döntő fontosságú lesz majd e rendelkezés végrehajtása során. Az engedélyek megszerzését illetően működőképes megoldásokat kell találni. Egyfelől nem szabad olyan követeléseket támasztani az online tartalmegosztó platformokkal szemben, amelyek gyakorlati szempontból nem észszerűek, másfelől viszont azt is biztosítani kell, hogy az engedélyek megszerzésére irányuló erőfeszítéseket tisztességes díjazási felajánlások kísérjék.
11. A megoldásra váró kérdés az, hogy miként lehetne lehetőség szerint az online tartalmegosztó platformokon található összes tartalomra engedélyt kötni. A szerzői jog erre a „klasszikus” megoldást jelentő egyedi engedélyezés mellett egy sor egyéb mechanizmust is kínál (mint például kivételek és korlátozások, amelyekhez adott esetben díjazási követelések kapcsolódnak; a kizárólagos jogok díjazási követelésekké történő átalakítása; szerződéskötési kötelezettség megfelelő feltételek mellett; az alkotók egyesületeinek, például közös jogkezelő szervezeteknek a bevonása a folyamatokba).
12. A szövetségi kormány e modellek mindegyikét meg fogja vizsgálni. Amennyiben az derül ki, hogy a végrehajtás a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozását eredményezi, vagy amennyiben a fentebb vázolt irányvonalak uniós jogi akadályokba ütköznek, a szövetségi kormány tenni fog azért, hogy az uniós szerzői jog megállapított hiányosságai kijavításra kerüljenek.